

**З. В. Задорожний**, д-р екон. наук, проф. (*THEU, Тернопіль*)

**В. В. Ясишена**, канд. екон. наук, доц. (*THEU, Тернопіль*)

## **ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НЕМАТЕРІАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА**

Встановлено, що особливо актуальним на сьогодні є вивчення, обґрунтування і розробка пропозицій щодо внесення змін до Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затвердженого КМУ, від 20.07.1996 р. № 830 (далі Положення). Внесення необхідних змін зазначено нижче.

Назву Положення доцільно замінити на «Методичні рекомендації з планування і обліку витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи». Внесення змін у назву пояснюється тим, що перелік калькуляційних статей відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та чинних стандартів бухгалтерського обліку не може бути однаковий для всіх підприємств. Нині він носить рекомендаційний, а не обов'язковий характер. У пункті 1 зазначено, що це Положення розроблене на підставі Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» № 334/94-ВР, від 28.12.1994р. та Правил до його застосування, які втратили чинність.

Цей пункт Положення потрібно замінити і викласти в такій редакції: Методичні рекомендації з планування і обліку витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи розроблені на підставі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», від 16.07.1996р. № 996-XIV, Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», від 26.11.2015р. № 848-VIII та НП(С)БОДС 135 «Витрати» від 18.05.2012 р. № 568. Пункт 3 Положення викласти в такій редакції: Методичні рекомендації встановлюють єдині методичні засади з планування і обліку витрат на НДДКР суб'єктів державного сектору. Пункт 4 Положення викласти в такій редакції: Експериментальні виробництва, які входять до складу організацій і виконують НДДКР, планування та облік витрат здійснюють відповідно до Методичних рекомендацій з обліку витрат підприємств відповідних галузей економіки. Пункт 7 Положення викласти в такій редакції: Витрати на виконання НДДКР групуються відповідно до їх економічного змісту за такими елементами витрат: - оплата праці (заробітна плата, грошове забезпечення військовослужбовців); - відрахування на соціальні заходи; -

матеріальні витрати (використання предметів, матеріалів, обладнання, інвентарю, медикаментів та перев'язувальних матеріалів, продуктів харчування тощо); - амортизація; - фінансові витрати (витрати суб'єкта державного сектору, тощо); - інші витрати за обмінними операціями (курсові різниці, тощо). Ця правка буде відповідати класифікації витрат наведеній у п. 2 Р. II НП(С)БО 135.

У п. 9 Положення назву елемента «Витрати на оплату праці» замінити на «Оплата праці». У п. 14 Положення назву елемента «Амортизація основних фондів та нематеріальних активів» замінити на «Амортизація». В п. 15 Положення назву елемента «Інші витрати» замінити на «Інші витрати за обмінними операціями». П.п. 13 п. 15 Положення виокремити в окремий елемент «Фінансові витрати». Ці зміни, також будуть відповідати п. 2 Р. II НП(С)БО 135 «Витрати».

Пункт 16. Положення узгодити з п. 1 Розділу IV «Собівартість продукції, робіт, послуг» НП(С)БО 135 «Витрати». У п. 16. Положення «Витрати, пов'язані з розробленням НДДКР, створенням дослідного зразка і проведенням виробничих випробувань під час планування, обліку і калькулювання собівартості, що групуються за відповідними статтями», замінити назву статей «інші витрати» на «інші прямі витрати» та «накладні витрати» на «загальновиробничі витрати». З переліку витрат, що віднесені до калькуляційних статей собівартості та конкретизовані в пунктах 17-25, виключити витрати, що не включаються в собівартість відповідно до вимог НП(С)БОДС 135 «Витрати». По тексті Положення замінити терміни: «основні фонди» на «основні засоби»; «інші основні фонди» на «інші основні засоби»; «основні виробничі фонди» на «основні виробничі засоби». З номенклатури статей «Накладні витрати», що наведені в додатку 1 Положення, виключити витрати, які не повинні включатися в собівартість НДДКР (наприклад, п. 1, п. 7, а п. 14 в частині податків, які відмінні та інші). У Розділі «Планування собівартості НДДКР» Положення терміни «інші витрати» та «накладні витрати» замінити на «інші прямі витрати» і «загальновиробничі витрати». П. 38, п. 39, п. 45, п. 48. Положення містять посилання на Положення «Про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні», затверджене постановою КМУ від 3.04.1993р. № 250, яке втратило чинність. Замість цього Положення № 250, доцільно робити посилання на НП(С)БОДС 135. У додатках 2–6 замінити назву калькуляційних статей на ті, які пропонуються у п. 16 Положення. У всіх додатках необхідно замінити «млн. крб.» на «тис. грн.». Ці пропозиції не вичерпні, ще передбачається тривала робота над Положенням.